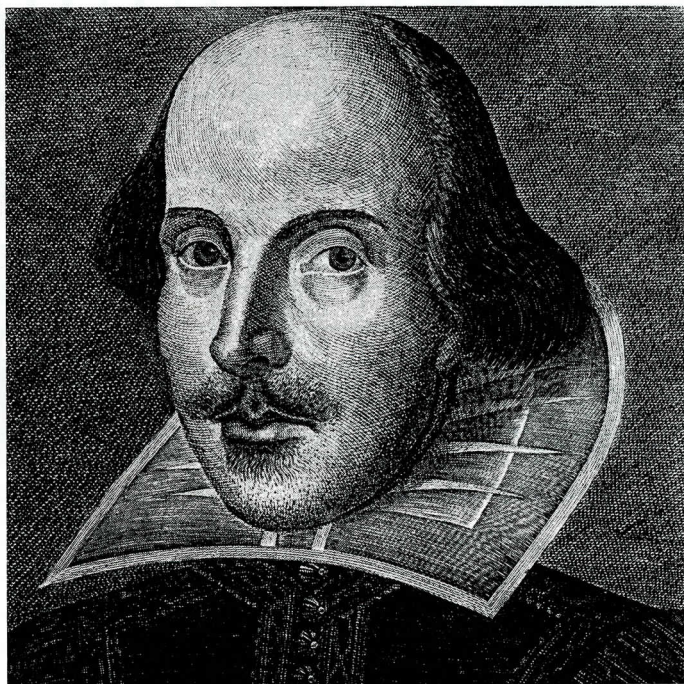

A A R H U S T E A T E R

AARHUS TEATER

Sæsonen 1965-66

WILLIAM SHAKESPEARE

Købmanden i Venezia

Vi, som beundrer Shakespeares udødelige skuespil, er ofte tilbøjelige til at betragte dem som om, de så at sige, var skrevne for evigheden. Sandheden er den, at de var aktuelle lejlighedsstykker, digtet i anledning af bestemte begivenheder, det være sig en fornem bryllupsfest eller et fyrstebesøg, eller det være sig i forbindelse med problemer, der i særlig grad opfyldte tiden. Heller ikke må det glemmes, at teater-skrædderen Shakespeares produktion i høj grad var betinget af konkurrencen mellem tidens teatergrupper og af de skuespillerkræfter, der netop stod til rådighed for digterens teaterselskab.

»Købmanden« er udsprunget af tidens debat om jødespørgsmålet. I 1554 blev dronning Elisabeths livlæge, den portugisiske jøde Roderigo Lopez anklaget for at have villet forgive dronningen. Han blev domfældt og henrettet – vistnok uskyldig. Processen fremkaldte en bølge af antisemitisme i England. Teaterselskabet »Admiralens Mænd«, som konkurrerede med det selskab Shakespeare skrev for, genoptog en gammel succes fra 1590, Marlowes bloddryppende *»Jøden fra Malta«* med en hovedperson, der er ligeså umenneskelig som han er usandsynlig. Shakespeare skrev da for sin egen trup, »Lord Kammerherrens Mænd«, »Købmanden i Venezia«.

Stoffet tog han fra en italiensk novellesamling, Il Pecorone. Her har vi hele intrigen med undtagelse af valget af skrinene og episoden med Jessica. Motivet med prinsessen,

der skal vindes ved et valg imellem tre skrin, fandt Shakespeare andetsteds. Derudfra skabte digteren de to altid populære optrin: frierscenerne med den vildt eksotiske prins af Marokko og den præcise og affekterede prins af Arragonien. Men Shakespeare højner og forædler også sin kilde. Bassanio er den sande bejler, som ved, at han for at vinde den han elsker, må give og vove alt. Der er megen fortryllende poesi i disse eventyrscener, og Portia er en af de yndigste kvinder, Shakespeare har skabt, fin og klog og samtidig sprudlende af ungdom, boblende af munterhed. Omkring Bassanio er hun det kontrapunktiske modstykke til den alvorfulde Antonio. Meget er der skrevet om tungsindet i købmandens åbningsreplik. Det turde dog vel kaldes et dramatisk tungsind, et anelsesfuldt kornmod, som varsler et kommende uvejr; men også stykkets hele arkitektur har her allerede fra stykkets begyndelse krævet en værdig og alvorfuld skikkelse midt i en sprælsk og spraglet venetiansk ungdom. Antonio er først og fremmest Bassanios ven, et af disse meget stærke følelsesfulde venskaber, der var karakteristiske for den elisabethanske tid.

For senere tiders læsere og tilskuere står Shylock som stykkets hovedskikkelse. Vel oprindelig ikke tænkt sådan fra digterens side. Det sker ikke sjældent for de store forfattere, når de skriver sig varme, at de skikkelser, de digter, uventet får en uafhængig tilværelse og begynder at gerere sig på en måde, der højlig overrasker deres ophavsmand. Noget lignende skete vel, da han skabte figurer som Falstaff og Hamlet. Vor humane tidsalder har ofte lagt noget dybt tragisk ind i denne

The most excellent Historie of the *Merchant* of *Venice*.

VVith the extreame crueltie of *Shylocke* the Iewe
towards the sayd Merchant, in cutting a iust pound
of his flesh: and the obtaining of *Portia*
by the choyse of three
chests.

*As it hath bene diuers times acted by the Lord
Chamberlaine his Seruants.*

Written by William Shakespeare.

AT LONDON,
Printed by *I. R.* for Thomas Heyes,
and are to be sold in *Paules Church-yard*, at the
signe of the *Greene Dragon*.

1600.

rolle, som har ligget Shakespeares tilskuere fjernt. Undertiden, som i scenen med Tubal, er han klart tegnet som en komisk skikkelse. Han er vild og grum i sit had og sin have-syge. Højdepunktet inden Shylocks fald er den milde og kloge Portias anrøbeelse om barmhjertighed. Jødens afvisning betyder dommen over ham selv. Men Shakespeare er steget ned i Shylocks skikkelse og har skildret ham indefra med et så dæmonisk liv, at vi endnu den dag i dag diskuterer hans skikkelse med lidenskab.

Efter den oprørte retscene, der er stykkets dramatiske højdepunkt, må vi have afspænding og lindring. Det giver digteren os i femte akts yndige måneskinspoesi. Med en mozartsk vellyd og sødme toner stykket ud og fuldendes.

Henning Krabbe.

På side 7 ses

Titelbladet fra den første udgave af »Købmanden i Venezia«

»Den højt usædvanlige historie om købmanden i Venezia.

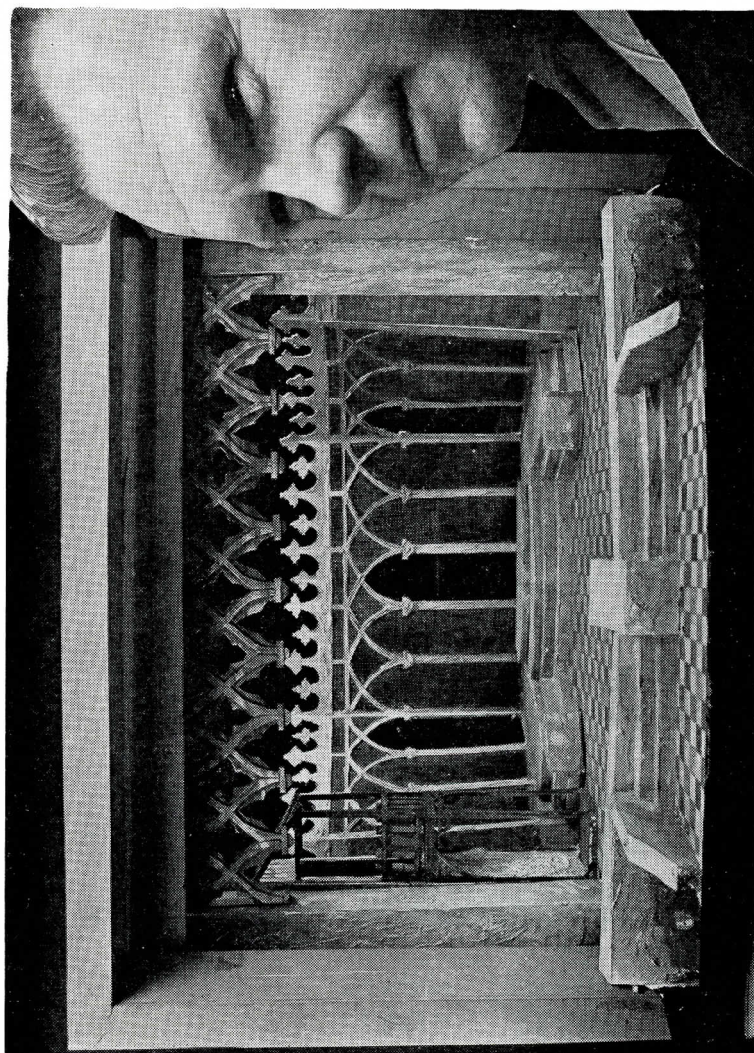
Med jøden Shylocks overvættede grusomhed mod nævnte købmand, idet han vil skære et pund ud af dennes kød. Og det heldkronede frieri til Portia gennem valget mellem 3 skrin. Som den flere gange er blevet opført af Lord Chamberlains skuespillere.«

Shylock –

tragisk eller komisk figur?

Det første stykke hvor Shakespeare helt fandt sig selv var efter min mening »*Købmanden i Venezia*«, som på flere måder betegner noget nyt i hans forfatterskab. Hvor sørgeligt at dette udmærkede skuespil er blevet ødelagt for så mange i skoletiden, hvor nidkære pædagogers gennemgang bare har sinket og forvirret elevernes tilegnelse. Det er et stykke, som rummer tre pragtsener, der kun virkelig kan opleves i teatret: Scenen med skrinet, forhøret, samt stykkets sidste og smukkeste scene på Belmont. Det er et stykke, som rummer dejlig poesi, skønnest i slutningsscenen, men mest lidenskabelig i Shylocks replikker. Og det er et stykke, som rummer en helt ny dybde i figurtegningen. Hvor stor fremgangen er, forstår man bedst, når man betænker, at det sandsynligvis blev nedskrevet, i hvert fald i kladde, lige efter »*Elskøvs gækkeri*«. Det har ingen Biron eller Mercutio; men trekløveret Antonio, Bassanio og Gratiano er en stærkere tegnet gruppe, end man finder i noget tidligere Shakespeare-stykke. I Portia og Nerissa har han for første gang formået at skildre kultiverede kvinder, der tillige er rigtige mennesker. Lancelot, der danner så fin en kontrast til den gamle Gobbo, er også hans hidtil bedste klovn. Og i Shylock-figuren ser vi noget helt nyt og meget lovende.

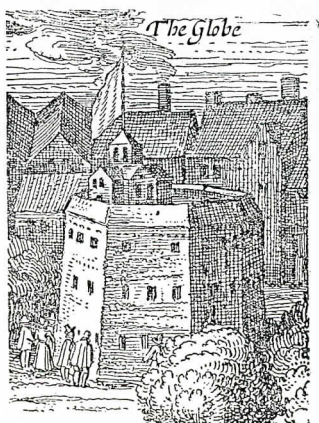
Shakespeare har skabt tre hovedpersoner, der har fremkaldt stor usikkerhed og uenighed blandt kritikerne: Shylock, Hamlet og Cleopatra. Vanskeligheden er den samme i de tre tilfælde: De er alle subtile, menneskeligt mangfoldige, belyst fra alle sider, så den, der er vænnet til konventionelle teaterfigurer og endimensionale typer, har svært ved at få hold på dem. Shylock er den første og den letteste af de tre gåder og hjælper os til at løse de andre. Der eksisterer to modsatte Shylock-opfattelser. Ifølge den første, som har været populær siden Irvings dage, er det en stor tragisk skikkelse, der repræsenterer hele det jødiske folks lidelseshistorie og alle undertrykte folkeslags forhåbninger. Ifølge den anden, som var enerådende på teatret i hvert fald indtil Charles Kean, er det en komisk figur, en djævel i en gammel jødes skikkelse, en snu blodtørstig skurk, der tørster efter hævn over en hæderlig kristen, men i sidste øjeblik bliver »sprængt i luften med sit eget krudt«. Dette paradoks lader sig imidlertid let opløse. Sagen er simpelt hen, at Shakespeare havde begge Shylock'er i tanken. Han overtog et gammelt skuespil om en jøde og byggede videre på den karakter, han fandt deri. I visse måder gjorde han ham endnu mere frastødende: Han gjorde ham mere blodtørstig end før og tilføjede Tubal-scenen, som nok forekom de fleste af tilskuerne udsøgt latterlig. Men den anden Shylock så han også for sit indre blik lige fra begyndelsen og førte ham med fuldt overlæg frem på scenen for at de mere skønsomme blandt tilskuerne kunne tage stilling til ham. Med andre ord er Shylock-skikkelsen det første utvetydige eksempel på det man kunne kalde Shakespeares tragiske balance, balancen mellem kølig iagt-

Jens-Anker Olsen med dekorationsmodel til »Kobmanden i Venezia«

tagelse og guddommelig medfølelse. Han skjuler ikke noget. Han viser os Shylocks gemenhed, snuhed og grumhed – laster som han selv afskyede – men tvinger ikke desto mindre de bedste af os, og det bedste i os, til ved jødens udgang, med Heines »blonde brite«, at udbryde: »Ved Gud – manden har lidt uret!«

Fra J. Dover Wilson: mennesket Shakespeare
oversat af Bent Nordhjem
(Munksgaards forlag)

Globe-teatret

8. forestilling sæsonen 1965-66

KØBMANDEN I VENEZIA

en komedie

af

WILLIAM SHAKESPEARE

Oversættelse: V. Østerberg

Isenesættelse:

ASGER BONFILS

Assistance i klovnskener: Armand Mieh

Dekorationer: Jens-Anker Olsen

Kostumer: Maria Deleuran

PERSONERNE:

Antonio, en købmand i Venezia
 Salerio }
 Solanio } Antonios venner
 Lorenzo }
 Gratiano }
 Bassanio }
 Portia, en rig ung dame
 Nerissa, hendes kammerjomfru
 Shylock, en rig jøde
 Prinsen af Marokko, bejler til Portia
 Lancelot Gobbo, klovn, Shylocks tjener ..
 Gamle Gobbo, Lancelots fader
 Jessica, Shylocks datter
 Prinsen af Arragonien, bejler til Portia
 Tubal, en jøde
 Balthasar } Portias tjenere
 Stephano }
 Leonardo, Bassanios tjener
 Antonios page
 Hertugen af Venezia
 En skriver

Endvidere medvirker:

Sømænd, rådsherrer, retstjenere, vagter, tjener-
 skab og pager.

Skuepladsen er dels Venezia, dels Belmont,
 Portias gods.

Spilletid ca. 2½ time

Pause ca. 21,10

Troels Munk
Peter Eszterhás
Michael Fønss
Bent Conradi
Preben Ravn
Paul Erik Christiansen (som gæst)
Crista Rasmusen
Elsebeth Steentoft
Eik Koch
Lars Lunøe
Bent Thalmay
Børge Hilbert
Ulla-Britta Borksand
Jørgen Fønss
Valdemar Brodthagen
Ejner Hans Jensen
Erik Wedersøe
Kaspar Rostrup
Nanna Sonne
Paul Smyrner
Niels Borksand

Scenemester: Aage Rishøj – Belysningsmester: Carl E. Andreassen

Regi: Frode Sørensen – Lydteknik: Benny Kjeldberg

Frisør: Caroline Nielsen – Suffli: Lise Wantzin

Crista Rasmusen

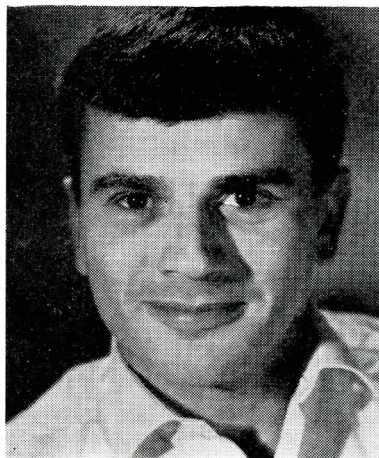
Eik Koch

Troels Munk

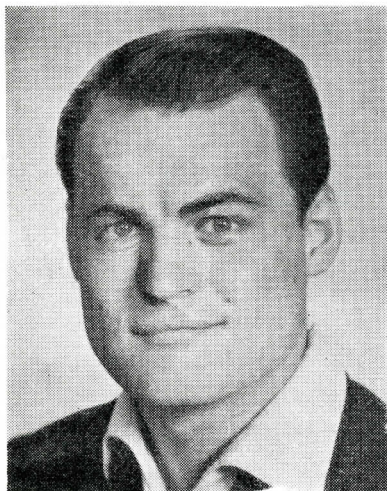
Paul Erik Christiansen

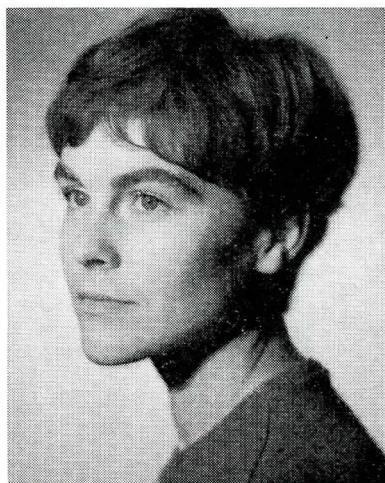
Bent Thalmay

Ulla-Britta Borksand

Preben Ravn

Elsebeth Steentoft

AARHUS TEATERS NÆSTE FORESTILLING

bliver Jesper Jensens og Klaus Rifbjergs revykomedie »*Hva' ska' vi lave*«, der for et par år siden havde premiere på Fiol Teatret i København.

De medvirkende er *Christa Rasmusen* og *Bende Harris*, *Erno Müller*, *Gyrd Løfqvist* og *Jørgen Buckhøj*. Musikken er skrevet af Bent Axen og udføres af Helge Gramstrups trio. Koreografien tager Danny Andersen sig af og dekorationen er af Ivan Mogensen. Preben Harris sætter forestillingen iscene, og man er i fuld gang med prøverne, som det fremgår af billedet herover.

Den jydske Opera

Gerhard Schepelern

har på Aarhus Teater premiere på forårets opera Mozarts »Figaros Bryllup« fredag den 18. februar. Rollebesætningen ser således ud: Greven – *Leif Roar*, grevinden – *Lilian Sjöstrand*, Figaro – *Mogens Schmidt Johansen*, Susanna – *Carrie Nilsson*, Cherubino – *Bodil Christensen*, Bartolo – *Aage Poulsen*, Marcellina – *Inge Frey*, Basilio og Curzio – *Børge Gabrielsen*, Antonio – *Aksel Rolfshammer* og Barbarina – *Dorrit Kristiansen*. Kapelmester Gerhard Schepelern står for den musikalske ledelse, og som instruktør har man engageret Winfried Bauerfeind fra Deutsche Oper Berlin og Jens-Anker Olsen maler dekorationerne.

DET KONGELIGE TEATER

Repertoiret for februar 1966

SKUESPIL

Ernst Bruun Olsen/Finn Savery: <i>Teenagerlove</i>	Miguel Mihura: <i>Tre høje hatte</i>
Henrik Ibsen: <i>Vildanden</i>	Kjeld Abell: <i>Vetsera</i>
James Saunders: <i>Blomsterduft</i>	Premiere medio februar:
Ludvig Holberg: <i>Erasmus Montanus</i>	Tennessee Williams: <i>Glas- menageriet</i>
Peter Weiss: <i>Marat</i>	Iscenesættelse: Edvin Tiemroth
	Dekorationer: Erik Nordgreen

OPERA

W. A. Mozart: <i>Trylleføljeten</i>	G. Puccini: <i>Gianni Schicchi</i>
G. Puccini: <i>Madame Butterfly</i>	Albert Lortzing: <i>Krybskytten</i>
Thomas H. Koppel: <i>Historien om en Moder</i>	Claude Debussy: <i>Pelleas og Melisande</i>

BALLET

Birgit Cullberg/Knudåge Riisager: <i>Månerenen</i>	Kenneth MacMillan/Malcolm Arnold: <i>Solitaire</i>
Roland Petit/G. Bizet: <i>Carmen</i>	Elsa Marianne v. Rosen/H. C. Lumbye: <i>Irene Holm</i>
Jerome Robbins/Benjamin Britten: <i>Fanfare</i>	Georges Balanchine/Paul Hindemith: <i>Fire tempera- menter</i>
Bournoville/Gade, Helsted, Paulli: <i>Napoli</i> 3. akt	Nuitter, Saint-Leon/Delibes: <i>Coppelia</i>

ODENSE TEATER havde den 23. januar premiere på William Shakespeares romantiske lystspil »*En Skærsommernatsdrøm*« i Kai Wiltons iscenesættelse efter Adam Oehlenschläger og H. P. Holst's oversættelse og bearbejdelse af værkets originaltekst. Koreografien er af Erik Bidsted, og dekorationer og kostumer af Henrik Bloch. Odense Byorkester spiller Mendelsohn-Bartholdy's herlige musik med Aksel Wellejus som dirigent. De berømte roller er besat således: *Ole Ishøy* (Theseus, hertug i Athen), *Lone Helmer* (amazondronningen Hippolita), *Ejnar Larsen* (Philostrat), *Axel Bang* (Ægæus), *Else Benedikte Madsen* (Hermia), *Paul Hüttel* (Lysander), *Lone Rode* (Helena) og *Anker Taasti* (Demetrius). Det festlige kor af håndværkere spilles af *Aksel Erhardtsen* (Snip), *Ebbe Trenskow* (Snap), *Eddie Karnil* (Snude), *Preben Borggaard* (Rendegarn), *Arne Hansen* (Fløite) og *Jens Pedersen* (Stankelben). I Alfeverdenen møder man *Ulf Stenbjørn* (Kong Oberon), *Grethe Holmer* (Dronning Titania), *Lars Knutzon* (Puk) og *Toni Lisa* (En alf).

Nu til dags bruger man i forfatterens hjemland, at rollen som Puk spilles af en mandlig kunstner. Det samme skete første gang i Danmark for nogle år siden på Aarhus Teater, hvor rollen var givet til Christoffer Bro.

AALBORG TEATER har haft premiere på Carl Sternheims »*Snobben*« med *Preben Uglebjerg* og *Kate Mundt* i hovedrollerne og med Carl Maria Weber som gæsteinstruktør. Jürgen Dreier, som er gæsteteatermaler, har også leveret kostumeudkast. De øvrige roller spilles af *Harald Hejst*, *Carla Hansen*, *Holger Munk*, *Susanne Bruun-Koppel*, *Lis Hartmann* og *Milton Selmer*. Oversættelse af Klaus Rifbjerg. Stykket er skrevet i 1914 og er en besk satire over snobberiet. Det vakte opsigt, da det kom frem i Kejser Vilhelm den II's Tyskland, fordi det udleverede personer og forhold på en sådan måde, at det chokerede det »gode borgerskab«. Det har ikke mistet kraften i bid og brod.

Foreningsformænd – se her!!!

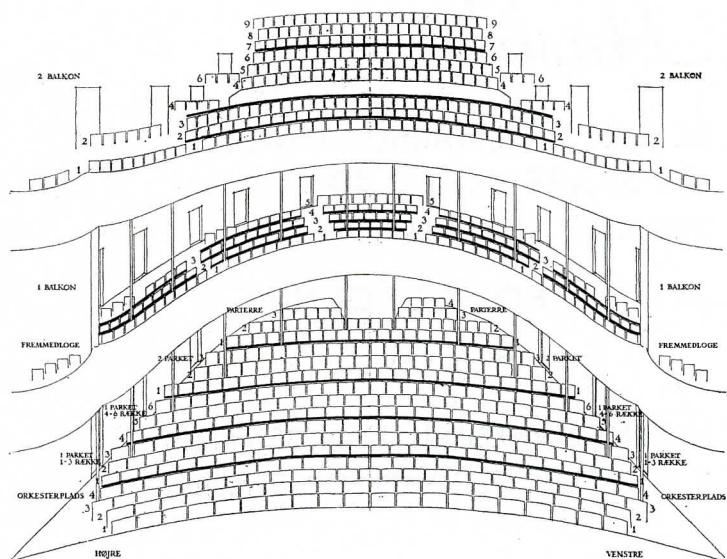
Med den nye teaterlovs vedtagelse har Aarhus Teater i samarbejde med Jydsk Folkescene fra denne sæson indført et nyt *kollektivt* abonnement gældende for oplysningsforbund, kunstforeninger samt faglige sammenslutninger – et abonnement, der byder på mange fordele for de enkelte medlemmer, der herigennem kan spare op til 40 % ved enkelte teaterbesøg.

Den kollektive indmeldelse foregår ved et samlet køb af mindst 30 abonnementshæfter à 6 kuponer, hvoraf der valgfrit kan anvendes indtil 2 kuponer fra hvert hæfte i hele sæsonen til alle Aarhus Teaters egne forestillinger til ordinære priser og til forhøjede priser mod betaling af differencen mellem den ordinære og den forhøjede pris. Da hæfterne ikke er udstedt på navn, kan de gå på skift mellem medlemmerne.

Der er tale om to forskellige serier og priskategorier nemlig: En serie kaldet C til 11 kr. pr. billet, der giver ret til pladser i orkesterplads, 1. parket, 2. parket og 1. balkon – og en serie kaldet D til 7 kr. pr. billet, der giver ret til pladser i parterre og 2. balkon.

Ved køb af 30 hæfter eller derover betales halvdelen kontant og resten inden 3 mdr. Foreningen eller sammenslutningen hæfter for det til enhver tid skyldige beløb. Ønskes yderligere flere hæfter indenfor samme sæson, kan man nøjes med at rekvirere det antal, der er brug for. Disse hæfter betales kontant.

Aarhus Teater stiller vederlagsfrit et såkaldt lederkort til rådighed for hver 30 købte hæfter til brug for den eller de, der administrerer abonnementet for medlemmerne. Disse lederkort forsynes med påstempling om, at det drejer sig om lederkort og en tekst, hvoraf det fremgår, at lederkortet er gyldigt til premiereaftenen og de følgende 7 opførelser. – Nærmere oplysninger på teatrets abonnementskontor, tlf. 2 05 72.

	Ord. pris		Ord. pris
2. balkon, 7.-9. rk.	3,00	1. balkon, 3. rk., midtfor ..	16,00
2. balkon, 4.-6. rk.	6,00	1. balkon, 2. rk.	16,00
2. balkon, 2. rk., siderne ..	7,00	1. balkon, 1. rk.	19,00
2. balkon, 2.-3. rk., midtfor	8,00	Parterre	9,00
2. balkon, 1. rk.	10,00	2. parket, 1.-3. rk.	11,00
1. balkon, fremmedloge ...	20,00	1. parket, 4.-6. rk.	16,00
1. balkon, 4.-5. rk.	12,00	1. parket, 1.-3. rk.	17,00
1. balkon, 3. rk., siderne ..	8,00	Orkesterplads, 1.-4. rk. ...	19,00

Billetter kan købes og forudbestilles uden forhøjelse 6 dage frem fra kl. 11-18 i Scalas forhal. Efter kl. 18 salg til forestillingsaftenen i billetkontoret i teatrets forhal. - **Telefon 2 26 22.**

Billetpriserne kan forandres ved gæstespil, tournee og særforestillinger. - Ved tlf.-bestilling betales et noteringsgebyr af 15 øre pr. billet. - Alle ovennævnte priser er incl. garderobe.

Husk!

DE KAN GÅ I AARHUS TEATER
OG SPARE OP TIL 40%
VED KØB AF 6 BILLETTER I

JYDSK FOLKESCENES

SERIE C OG D

HVOR DE VALGFRIT KAN BENYTTE
2 BILLETTER TIL HVER FORESTILLING

SPØRG BILLETKONTORET – TLF. 2 26 22

KAN KØBES HELE SÆSONEN

Efter teatertid:

afgang fra rutebilstationen

	Kl.
Elsted-Lystrup	23.15
Mejlby	23.15
Skæring strand	23.15 (kun fredag, lørdag, søn- og helligdage)
Søby	23.10 (kun søn- og helligdage)
Hornslet	23.15 (søn- og helligdage kl. 23.00)
Hornslet-Auning-Ørsted	23.00 (kun søn- og helligdage)
Løgten-Vosnæs	23.15 (kun fredag, lørdag, søn- og helligdage)
Ryomgaard-Grenaa	a23.10 (kun søn- og helligdage) a = kun til Ryomgaard
Ryomgaard-Fjellerup	23.00 (kun torsdag, søn- og helligdage)
Glæsborg-Ramten	23.00 (kun søn- og helligdage)
Løgten-Kolind	23.00 (kun torsdag)
Løgten-Kolind	a23.00 (kun søn- og helligdage) a = passerer Rostved
Løgten-Rønde (grå biler)	23.10
Løgten-Rønde (DSB-biler)	23.15
Tved-Dejret	b23.10 b = til Knebelbro
Tved-Dejret	23.10 (kun søn- og helligdage)
Knebel-Helgenæs	23.10 (kun søn- og helligdage)
Rønde-Ebeltoft	23.10 (kun søn- og helligdage)
Rønde-Grenaa	23.15
Hinnerup-Skjød	23.15
Ølsted-Grundfør	23.10 (kun fredag, søn- og helligdage)
Aidt-Houlbjerg-Hadsten	23.10
Spørring-Randers	23.15
Gallen-Skovby via Hasle	23.15 (kun søn- og helligdage)
Tilst-Kvottrup	23.10
Tilst-True	23.10
Borum-Sørring-Silkeborg	23.15 (kun fredag, søn- og helligdage)
Tinning-Foldby	23.15 (kun onsdag, lørdag, søn- og helligdage)
Hadsten-Randers	23.15
Hammel-Viborg	a23.20 a = kun til Hammel
Borum-Hammel via Framlev	23.05 (kun søn- og helligdage)
Silkeborg	23.15
Blegind-Skanderborg	23.15 (kun fredag, søn- og helligdage)
Nr. Vissing-Ry-Brædstrup	23.10 (kun fredag)
Nr. Vissing-Ry-Brædstrup	23.00 (kun søn- og helligdage)
Skanderborg-Horsens	b23.15 (alle hverdage) b = kun til Skanderborg
Skanderborg-Horsens	23.15 (kun søn- og helligdage)
Pinds Mølle-Skanderborg	a23.15 (kun søn- og helligdage) a = kun til Mjesing
Stjær-Gallen via Taastrup,	
Høver og Størring	23.15 (kun fredag, lørdag, søn- og helligdage)
Solbjerg-Ask	23.10 (kun torsdag, søn- og helligdage)
Torrild	23.15 (kun fredag, søn- og helligdage)
Horsens-Vejle	a23.10 (alle hverdage) a = kun til Horsens
Horsens-Vejle	a23.15 (kun søn- og helligdage) a = kun til Horsens
Maarslet-Odder-Hou	23.15 (kun fredag)
Maarslet-Odder-Hou	23.10 (kun søn- og helligdage)
Odder (kysttruten)	23.20 (kun fredag, søn- og helligdage)
Odder-Gylling	23.20 (kun søn- og helligdage)

sidste tog fra Aarhus hovedbanegård

	Kl.
Randers, bil	23.15 hverdage (afgår fra Rutebilstationen)
Grenaa, bil	23.15 hverdage (afgår fra Rutebilstationen)
Odder-Hou	23.15 hverdage
Aalborg (Viborg), eksprestog	23.18 kun søgne fredage
Skanderborg, bil	23.20 daglig (afgår fra Banegaardsplads)
Aalborg (Viborg), iltog	23.22 søn- og helligdage
Fredericia, eksprestog	23.59 søn- og helligdage
Fredericia, eksprestog	0.17 daglig
Odder	0.20 natten efter søn- og helligdage